

ΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΚΑΙ Ο ROMAIN ROLLAND

Στὸ ἄρθρο του γιὰ τὸν Ἑρνέστο Ψυχάρη, στὸ 538 φύλλο τοῦ «Νουμά», ὁ κ. Παλαμᾶς γράφει ὅτι τὸ βραβεῖο ποὺ ἀμφισβητοῦσε τὸ μυθιστόρημα τοῦ γενναίου γάλλου ἀξιωματικοῦ, ἐδόθηκε ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία «στὸν πολὺ μεγαλύτερο στὰ χρόνια συγγραφέα, στὸ Ρομαίν Ρολλάν, γιὰ ἔλη του τὴ μακρόχρονη φιλολογικὴ ἐργασία».

Ἡ φράση αὐτὴ ἔκανε ἴσως νὰ γραφεῖ καὶ στὰ «Ο,τι θέλετε τοῦ ἴδιου φύλλου τοῦ «Νουμά» ἡ ἀφελῆς παρατήρηση ὅτι «τὸ Βραβεῖο δόθηκε στὸ γνωστὸ συγγραφέα Romain Rolland, ἐπειδὴ, εἶπαν, εἶναι πρεσβύτερος». Αὐτὸ τὸ νόημα κρύβεται καὶ μέσα στὶς γραμμές, ποὺ ἀναφέραμε, τοῦ ἁρθροῦ τοῦ κ. Παλαμᾶ.

Ὁ ἀρθρογράφος δὲ φαίνεται νὰ εἶναι πολὺ καλὰ πληροφορημένος: Ἡ ἰδέα ποὺ ὀδηγοῦσε τὴν κρίση τῆς Ἀκαδημίας εἶτανε, νὰ δοθεῖ τὸ Βραβεῖο σὲ φιλολογικὴ ἐργασία, ποὺ θὰ εἶχε τὴν ἐπιβολὴ *ἔργου*. Γι' αὐτὸ ἐδόθη τὸ βραβεῖο στὸ R. R. Κ' ἕνα *ἔργο*, ἂν καὶ εἶναι ἐν γένει προῖον καιροῦ ὅπως δὴποτε μακροῦ, δὲν εἶναι ἀκριβῶς συνώνυμο μὲ «μακρόχρονη φιλολογικὴ ἐργασία». Χωρὶς νὰ ζητήσουμε ἐδῶ νὰ διευκρινίσουμε τὴ διαφορά, παρατηροῦμε ἁπλῶς ὅτι πολλοὶ συγγραφεῖς ἔχουν «μακρόχρονη φιλολογικὴ ἐργασία» — κ' ἐργασία εὐδόκιμη, χωρὶς γι' αὐτὸ νὰ ἔχουν καὶ *ἔργο*. Ἔτσι γιὰ νὰ μείνουμε στὰ δικά μας, ἡ ἐργασία τοῦ Σολωμοῦ ἔχει τὴν ἐπιβολὴ *ἔργου*, ἐνῶ ἄλλοι, παλαιότεροι καὶ νεώτεροι, θάρκεσθουν στὴ «μακρόχρονη φιλολογικὴ ἐργασία» — ἀχέτως μὲ τὸ ζήτημα τῆς εὐδοκίμησης, καὶ τῆς ἀξίας τῆς ἐργασίας των.

Στὴν κρίση τῆς Ἀκαδημίας γιὰ τὴν ἀπονομὴ τοῦ βραβείου δὲν ἐδάρυναν οὔτε οἱ διαφορὲς μουσικὲς μελέτες τοῦ συγγραφέως, οὔτε οἱ «βιογραφίαι μεγάλων ἀνδρῶν» ποὺ δημοσίεψε, οὔτε τὰ δράματά του.

Τὸ βραβεῖο ἐδόθη στὸ R. R. γιὰ τὸ δεκάτομο ἔργο του «Jean—Christophe» — χωρὶς νὰ δοθεῖ ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία, ὅσο ξέρομε, ἰδιαίτερα προσοχὴ στὸν ἀριθμὸ τῶν δεκάδων τῆς ἡλικίας του, ἢ τῶν ἁσπρῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς του. Ὅσο γι' αὐτές, ἐκείνοι ποὺ τὸν γνωρίζουν προσωπικῶς διηγοῦνται, ὅτι δὲν ἔχει ἀκόμα, ὅτι στέκεται πολὺ καλὰ, καὶ ὅτι ἀρίθμει χρόνους σαράντα καὶ ἕξ. Κετὰ τὰ ἄλλα ὁ R. R. εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς *néous maitres* τῆς σύγχρονης σκέψης στὴ Γαλλία. Τὸ ἔργο του «Jean Christophe» εἶναι τὸ δρᾶμα μιᾶς νεώτερης ἡρωϊκῆς ψυχῆς μέσα στὶς αἰώνιες, καὶ αἰώνια ἐπαναλαμβανόμενες περιπέτειες τῆς ζωῆς, — ἡ ἀπάντησή της στὰ μεγάλα σύγχρονα προβλήματα, καὶ τὸ ἀνέδοξμά της σὲ μιὰ τελικὴ ἀρμονία.

Πλούσια ψυχολογικὴ φαντασία—ψυχολογία δυνα-

τὴ καὶ παλλομένη ἀπὸ ζωὴ, πάθος, ἐμφύχωση τῆς φύσεως μυστικῇ ἢ ἁπλῶς ποιητικῇ, εἶναι ἀπὸ τίς πιὸ ἐμφανεῖς φιλολογικῆς τοῦ ιδιότητες. Τὸ ὕψος τοῦ ἀκολουθεῖ τὴν κλασσικὴ παράδοση— λιτό, σφιχτό, στερεὸ —φῶς, λογικὴ, εὐθεῖα γραμμὴ.

Τὸ ἔργο του διαπνέει βαθὺς προσωπικὸς τόνος — καὶ βραθεῖα εἰλικρίνεια, πράγματα ποὺ καλλιεργοῦνται κ' ἐδῶ, ὅπως ξέρομε, μὲ περισσὴ ἐπιμέλεια ἀπ' ὅλο τὸ βομβοῦν σμήνος τῶν διαφόρων πεζῶν καὶ ἐμμέτρων κυρίων ποὺ ἐργάζονται, ὅπως λένε, γιὰ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, τὴν ἑλληνικὴ σκέψη, τὴν ἑλληνικὴ ψυχὴ, τὴν ἑλληνικὴ φιλολογία — ἢ τὴν Ἰδέα, τὸ περίεργο αὐτὸ ξόανο μὲ τ' ἀχύρινα ἐντόσθια.

Τὰ παραπάνω δὲν ἔχουν οὔτε ὡς σκιά τὴν πρόθεσιν νὰ μειώσουν τὸ σεβασμὸ καὶ τὴν ἐχτίμησιν ποὺ ὀφείλονται στὸ πρόσωπο καὶ στὴν ιδιοφυΐα τοῦ παλληκαριοῦ, ποὺ χάρισε τὴ ζωὴ του στὴ Γαλλία—«τὴν πατρίδα κάθε εἴδους εὐγενείας».

Θελήσαμε μόνο νὰ διορθώσουμε μιὰν ἀνακρίβεια— καὶ νὰ δείξουμε μὲ τί ὀπτικὴ γωνία βλέπουμε συνήθως τὰ πράγματα—ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα.

Σ. ΑΛΙΜΠΕΡΤΗΣ

ΝΤΕ ΛΑ ΜΠΡΟΥΓΕΡ. — Νομίζω πὼς μπορῶ νὰ πῶ γὰρ μιὰ θέση ἀψηλὴ καὶ λεπτὴ ποὺ μπορεῖ κανεὶς νὰ τὴν ἀναβῇ εὐκόλα μὰ ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ τὴ διατηρήσῃ: Εἶδαμε πολλοὺς ἀνθρώπους νὰ τοὺς ρίχνουν ἀπὸ μιὰ θέσιν ἀψηλῇ, ποὺ εἶχαν, τὰ ἴδια ἐλαττώματα ποὺ τοὺς ἀνέβασαν ἐκεῖ.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Μοῦ φαίνεται, πὼς τώρα τελευταῖα γίνεται κατὰ-χρησιν μὲ τὴ λέξη πολιτισμός· τόσο πολὺ, ποῦχασε πιά τὴ σημασίαν τῆς κ' ἀπόμεινε λέξη κοῦφια. Γιὰ τὸν πολιτισμὸ πολεμήσαμε μεῖς, γιὰ τὸν πολιτισμὸ πολεμάει τώρα κι' ἡ Τριπλὴ Συνεννόησι, μαζί μὲ τοὺς μαῦρους καὶ τοὺς κίτρινους συνεργάτες της, γιὰ τὸν πολιτισμὸ κι' ἡ Διπλὴ Συμμαχία μαζί μὲ τοὺς Τούρκους, γιὰ τὸν πολιτισμὸ παραφυλᾶνε κι' οἱ οὐδέτεροι, γιὰ νὰρπάξῃ ὁ καθένας τοὺς ὅτι μπορεῖ. Κι' ἡ κατὰ-χρησιν μὲ τὴ λέξη αὐτὴ δὲ σταματᾷ ἴσαμ' αὐτοῦ: τὴν ἔχουμε τώρα πρώτη καὶ καλύτερη σὲ κάθε σκέψῃ καὶ κάθε συζήτησιν. Καὶ μεῖς οἱ Ρωμιοὶ τὴν ἀρπάξαμε καὶ τήνε ντύσαμε ἄλλοι μὲ φουστανέλλα κι' ἄλλοι μακεδονίστικα, καὶ τήνε βαφτίσαμε *Ἑλληνικὸ πολιτισμό*. Κι' ἔτσι ἔχουμε τώρα πιά δυὸ πολιτισμοὺς· τὸ σκέτο γιὰ τὰ γενικὰ ζητήματα, γιὰ τὸν Εὐρωπαϊκὸ πόλεμο, γιὰ νὰ ὑπερασπιστοῦμε ἢ νὰ καταγορήσουμε τὴ Γερμανία ἢ τὴ Γαλλία· καὶ τὸν *ἑλληνικὸ πολιτι-*